

Fiche G12-i Eishinakuaki aituna

Neuait anite katipanakanua nenii aituna. AI (Ka inniuimakak aitun mak ka peikushteshit), II (eka ka inniuimakak mak ka peikushteshit), TA (ka inniuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun), TI (eka ka inniuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun).

Nishina nenii tshekuana iapataki tshetshi tshissenitakanit neme tsheku-aitun tshe apashtakanit : ne ka aiatinak aitunnu kie auen ka katshitaikut (takuaki) kie ma ne aitun kanuenitaki tshekuannu tshe katshitaik kie ma eka takuaniti : neme tshe katshitaikanit, ne aitun ishinakuan miam ka kanauenitak tshekuannu ka katshitaikannit mak eka tekuaniti ne aitun ishinakuan miam eka ka kanauenitak tshekuannu tshe tshishtapanitat.

Tshetshi minu-nishtutamak tshekuan an aimun ka uitamatshemakak etenitakuak aitun kie eka ka takuak, tshitapatumtau tipatshimunissa.

Aitun ka apashtat ishinikatamunnu tshetshi tshishtapanitat tipatshimunissinu. Ne aitun tshika ui tapitin ashit ne auen kie ma tshekuan ka aitit tshekuannu kie nenu aimunnu ka tshishtapanitat, ishinakuanniti ka inniuimakannit kie ma eka ka inniuimakannit.

Mate umeni tipatshimunissa, anite iapashtakaniti nenii aituna mak ka takuak kutak aimun tshetshi tshishtapanit tipatshimuniss

Verbe pasham^u, un VTI : verbe transitif inanimé

Aitun pasham^u, eka ka inniuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun tshetshi tshishtapanit tipatshimuniss

etutak tshekuannu / sujet	Aitun / verbe	ka takuak kutak aimun / complément
Munik	pasham ^u	umitima.
Monique fait sécher son bois		

Verbe *utinam*, un VTI : verbe transitif inanimé

Aitun *utinam*, eka ka innuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun tshetshi tshishtapanit tipatshimuniss

etutak tshekuannu / sujet	aitun / verbe	ka takuak kutak aimun / complément
Maniss	<i>utinam</i>	nimetuakannu
Maniss a pris mon jouet.		

Verbe *aimieu*, un VTA : verbe transitif animé

Aitun *aimieu*, ka innuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun tshetshi tshishtapanit tipatshimuniss

Etutak tshekuannu, aitun 'sujet, verbe'	Etutak tshekuannu, aitun 'sujet, verbe'
Nitaimianan	Nuitsheuanan
Nous parlons à notre ami.	

Verbe *pashueu*, un VTA : verbe transitif animé

Aitun *pashueu*, ka innuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun tshetshi tshishtapanit tipatshimuniss

sujet / etutak tshekuannu	Verbe / aitun	ka takuak kutak aimun / complément
Napaien	<i>pashueu</i>	utashtisha.
Raphaël fait sécher ses mitaines		

Anite tipatshimunissit, *ne muk* ka tat auen ka aitit mak aitun, eukuan an eshinikatet aitun eka ka takuak kutak aimun. Ne aitun tshika ui tapitin ashit ne auen kie ma tshekuan ka aitit tshekuannu. Mate umeni tipatshimunissa anite iapashtakaniti aituna eka ka takuak kutak aimun

Verbe akushu, un VAI : verbe animé intransitif

Aitun akushu, ka inniuimakak aitun mak pissik^u ka mashinatet

Verbe / aitun	sujet / auen etutak tshekuannu
Akushu	nukumesh.
Mon oncle est malade.	

Verbe shikatshu, un VAI : verbe animé intransitif

Aitun shikatshu, ka inniuimakak aitun mak pissik^u ka mashinatet

Verbe / aitun	sujet / auen etutak tshekuannu
Shikatshu	nitaussim.
Mon enfant a froid.	

Verbe mishau, un VII : verbe inanimé intransitif

Aitun mishau, eka ka inniuimakak mak pissik^u ka mashinatet

Verbe / aitun	sujet / auen etutak tshekuannu
Mishau	nitakup
Mon manteau est grand	

Verbe pashteu, un VII: verbe inanimé intransitif

Aitun pashteu, eka ka inniuimakak mak pissik^u ka mashinatet

Verbe / aitun	sujet / auen etutak tshekuannu
Pashteu	nimassina
Mes souliers sont secs	

Eukuan umeni passe aituna ka aishi-tatipanashtakaniti

Sorte de verbes/ <i>Eishinakuaki aituna</i>	Quelques exemples de verbes / <i>Passe aituna</i>
TI: transitif inanimé / <i>eka ka inniuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun</i>	<i>kushtam^u, natam^u, matshi-tutam^u, matenitam^u, minuenitam^u</i>
TA: transitif animé / <i>ka inniuimakak aitun mak ka takuak kutak aimun</i>	<i>iteu, shatshieu, mueu, kushpitaieu, uitshieu, uieshimeu</i>
AI : animé intransitif / <i>Ka inniuimakak aitun mak ka peikushteshit</i>	<i>pimuteu, ituteu, mishishtu, akushu, animishu, atusseu</i>
II : inanimé intransitif / <i>eka ka inniuimakak mak ka peikushteshit</i>	<i>nutin, uapau, animan, akua tipishkau, uikan</i>